

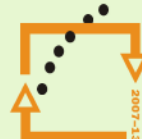
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Střední škola obchodu,
služeb a podnikání
a Vyšší odborná škola

Kněžskodvorská 33/A, 370 04 České Budějovice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 06. 01. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_04_CJL_M

Ročník: III.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Skladba

Téma: Shoda přísudku s několikanásobným podmínkem

Metodický list/anotace:

Žáci se poučí o základních pravidlech psaní -i/-y ve shodě přísudku s několikanásobným podmínkem a v praktických cvičeních se pokusí správně doplnit koncovku a zdůvodnit psaní -i/-y. Možno využít jako procvičování a opakování učiva v ostatních ročnících.

Shoda přísudku s několikanásobným podmětem

**Zopakujte si všechna pravidla o shodě a poté
vypracujte praktická cvičení a zdůvodněte
psaní koncovek v přísudku**

Shoda se řídí těmito pravidly

1. Přísudek stojí za podmínětem

- a) alespoň jeden člen několikanásobného podmětu je rodu mužského životného = -i (chlapci a dívky šli)
- b) žádný člen není rodu mužského životného = -y (louky a lesy se táhly)
- c) podmět je složený z podstatných jmen různého rodu a životnosti v čísle jednotném = přísudek v čísle množném a je -i (syn i dcera byli)
- d) v podmětu jsou podstatná jména rodu středního a alespoň jedno je v čísle jednotném = -y (hříbě a kůzlata běhaly); **ale**: jsou-li v čísle množném, je zde -a (hříbata a kůzlata běhala)
- e) je-li v několikanásobném podmětu podstatné jméno označující množství živých bytostí (lid, rodina, příbuzenstvo), můžeme psát i/-y (sestra a její rodina přijely/přijeli)
- f) je-li na podmětu závislý další výraz v 7. pádě s předložkou s, je shoda podle podmětu nebo podle celé skupiny (Honza s Kamilou šel/šli, slepice s kohoutem běhaly/běhali)

2. Přísudek stojí před několikanásobným podmětem

- a) je shoda také podle rodu prvního, tj. nejbliže stojícího členu několikanásobného podmětu (líbily/líbili se žirafy a sloni, přišla/přišli děvčata a chlapci, běhala/běhaly kuřata a slepice); **ale pouze**: líbili se sloni a žirafy!
- b) jsou-li členy podmětu v jednotném čísle, je také přísudek obvykle v jednotném čísle a shoduje se s prvním podstatným jménem v podmětu (vešel lyžař a lyžařka)

Doplňte koncovky a zdůvodněte pravopis

Měsíc a hvězdy zářil- na letní obloze. Chlapec a 3 dívky běžel- po louce. Děti i rodiče zhlédli- zajímavou výstavu. Pole a lesy se zazelenal- . Koně a krávy se pásli- za domem. Pes, kočka a kohout se vydal- do Brém. Krtci a myši nám zničil- celou úrodu. Berani a ovce ležel- ve stáji. Sýkorky a vlaštovky létal- nízko. Závodníci a jejich stroje byl- připraven- na startovní čáře. Lyžařka a její dítě se ztratil- . Babička a dědeček odpočíval- po těžké práci. Kuřata a kachňata se batolil- po dvoře. Muž se ženou šel- na koncert.

Řešení:

Měsíc a hvězdy zářily na letní obloze. Chlapec a 3 dívky běželi po louce. Děti i rodiče zhlédli zajímavou výstavu. Pole a lesy se zazelenaly. Koně a krávy se pásli za domem. Pes, kočka a kohout se vydali do Brém. Krtci a myši nám zničili celou úrodu. Berani a ovce leželi ve stáji. Sýkorky a vlaštovky létaly nízko. Závodníci a jejich stroje byli připraveni na startovní čáře. Lyžařka a její dítě se ztratily. Babička a dědeček odpočívali po těžké práci. Kuřata a kachňata se batolila po dvoře. Muž se ženou šli na koncert.

Doplňte koncovky v přísudku

Do projektu se zapojil- města i vesnice. Úrodu zničil- kobylky a krtci. Nejvíce nás ohrožoval- sršni a vosy. Na festivalu se objevil- hudební kapely a sóloví zpěváci. Na výstavě byl- oceněn- významní architekti a jejich stavby. Kontrolou prošl- letušky a pilot letadla. Na zahradu přilétal- vrabci, sýkorky a vrány. V ZOO odpočíval- šelmy i žirafy. Na louce pobíhal- hříbata a koně. V parcích voněl- tulipány, krokusy i narcisy.

Řešení

Do projektu se zapojily/zapojila města i vesnice. Úrodu zničily/zničili kobylky a krtci. Nejvíce nás ohrožovali sršni a vosy. Na festivalu se objevily/objevili hudební kapely a sóloví zpěváci. Na výstavě byli oceněni významní architekti a jejich stavby. Kontrolou prošly/prošli letušky a pilot letadla. Na zahradu přilétali vrabci, sýkorky a vrány. V ZOO odpočívaly šelmy i žirafy. Na louce pobíhala/pobíhali hříbata a koně. V parcích voněly tulipány, krokusy i narcisy.

Pozor!

Sněhuláci, ledoborci, slanečci, ukazatelé, dnové

– píšeme ve shodě **-í** (tvary životné)

Ledoborce, slanečky, ukazatele, dni i dny –

píšeme **-y** (neživotné tvary)

Rodiče, koně, lidičky – píšeme **-í**

Ale pouze: dřevěné koně stály

Rozhodněte, zda se píše –i nebo -y

Slanečci nám moc chutnal-. Závodní koně
zdolával- všechny překážky. Dni se nekonečně
vlekl-. Ledoborcerazil- cestu ostatním. V
orientaci nám pomohl- ukazatelé. Rodiče odjel-
na služební cestu. Sněhuláci se brzy roztál-. Dny
se krátil- a noci se prodlužoval-. Slanečky ležel-
na pultě. Houpací koně stál- v dětském pokoji.
Dnové pomalu ubíhal-.

Řešení

Slanečci nám moc chutnali. Závodní koně zdolávali všechny překážky. Dni se nekonečně vlekly. Ledoborce razily cestu ostatním. V orientaci nám pomohli ukazatelé. Rodiče odjeli na služební cestu. Sněhuláci se brzy roztáli. Dny se krátily a noci se prodlužovaly. Slanečky ležely na pultě. Houpací koně stály v dětském pokoji. Dnové pomalu ubíhali.

Citace, zdroje a literatura

- MELICHAR, Jiří; STYBLÍK, Vlastimil. *Český jazyk*. Praha: Fortuna, 2009, ISBN 80-7168-892-4.
- MGR. MUŽÍKOVÁ , Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9.